

# ЛОЗАРСКИ ПРЪГЛЕДЪ

СПИСАНИЕ НА СЪЮЗА НА БЪЛГАРСКИТЪ ЛОЗАРИ-ВИНАРИ.

Годишенъ абонаментъ 30 лв. прѣдплатени за 20 печатни коли. Обявления и реклами се приематъ по споразумение. Ръкописи не се връщатъ. Всичко, което се отнася до списанието, да се изпраща до редакцията въ София, „Гурко“ 18.

Редакторъ: И. И. Хранковъ.

И. И. ХРАНКОВЪ.

## Виното и хигиената.

Макаръ че по-рано нѣколко пѣти имахъ случай, на разни мѣста, да се изкажа за безсмислената и на нищо не базирана пропаганда на тѣй „нареченитѣ наши въздържатели“, които, въ борбата си противъ алкохолизма, много лекомислено включватъ и не пиенето на *натурално гроздово вино*; макаръ че съ чужди авторитетни мнѣния и съ необорими данни изтъквахъ, че *умѣреното* пиене на гроздовото вино е не само много полезно, но е дѣйствително *сигурно и радикално* сръдство противъ самия алкохолизъмъ, — въпрѣки туй, обаче, азъ съмъ принуденъ да се повърна по въпроса и ще продължавамъ да пиша и говоря до като и глухитѣ чуятъ и слѣпитѣ проумѣятъ горната *необорима* истина.

Въ подкрѣпа на току-що казаното, щастливъ съмъ да поднеса на всички заинтересовани по въпроса — лозари и не лозари, долното аргументирано мнѣние отъ лѣкаря г-нъ Д-ръ Реггон, бившъ главенъ Секретаръ на Лозарското дружество въ Châlon-sur-Saône (Франция):

„Въ забѣлжителния си рапортъ на лозарския конгресъ въ Парижъ, нашия твърдѣ извѣстенъ събратъ г-нъ Д-ръ Chaatrin, професоръ въ медицинския факултетъ и въ френския колежъ (Collège de France), ни каза че *виното е отлично хигиеническо и здравословно питие, че трѣбва да се пропагандира консомацията му и че туй е, може би, единственото сръдство да се заличи постоянно увеличащата се вълна на алкохолизма.*

„Въ сжщность работника, който работи и се мъчи, има нужда отъ едно възбудително за поддържане силитѣ и моралната му енергия; ако не пие вино, той ще пие спиртъ; туй бѣ общо разпространено прѣзъ филоксерната криза, когато, поради малкото количество натурално вино, консомацията на абсента\*) бѣ повече отъ удвоена.

„Съ употребяването на виното веселостъ, интелигентность, сила и здраве, а съ фабричниятъ спиртъ буйно и мрачно пиянство, недоволство отъ себе си и отъ другитѣ, опърничавъ и непокоренъ духъ, физическо и морално падение, парализии, лудость и оглупяване на племето.

„Ние даже забѣлѣзахме въ нашата клиентела, че планинцитѣ, които пиятъ редовно вино, сж много по-малко изложени на туберкулозата (охтиката) отъ колкото хората въ полето, които не пиятъ вино освѣнъ въ изключителни случаи и по врѣме на голѣмитѣ и усилни работи. Туй доказва, че употребяването на виното усилва тканитѣ на нашия организъмъ и ги прави по-устойчиви въ борбата имъ съ микробитѣ.

„Прѣди филоксерата бургонскитѣ лозари пиеха, дневно, по нѣколко литри чисто вино безъ да се смѣта порцията отъ джиброва ракия; въпрѣки туй, обаче, много измежду тѣхъ прѣминаваха 80 годишенъ животъ. Истина е че тѣ не пиеха нито абсентъ, нито други ракии приготвени отъ фабриченъ спиртъ, както стана прѣзъ филоксерната криза.

„Не е нужно човѣкъ да бжде голѣмъ наблюдателъ за да се знае че кафето, вземено въ излишѣкъ, причинява сърдечни треперания и даже ангина въ гърдитѣ, — болестъ не по-малко смъртносна отъ колкото алкохолическата сироза на черния дробъ.

„Би трѣбвало да се знае че кафето произвежда невралгия на лицето, на стомаха, на далака и на пикочния мѣхуръ; че нервното раздражение, което произвежда, прѣчи на съня и на укрѣпителното дѣйствиe на послѣдния. Впослѣдствие нервната система отслабва и става неспособна за усиlena и продължителна работа и човѣкъ изпада въ туй отпадане на

---

\*) Специално спиртно питие, крайно разрушително за организма и причиняюще алкохолизъмъ, което прѣди нѣколко години бѣ забранено отъ френското правителство.

волята и въ онуй нежелание за работа, което съставлява неврастенията.

„Пагубното дѣйствие на кафето е особено забѣлжително върху дѣцата; освѣнъ върху чувствителната имъ нервна система, то възпламенява стомаха и червата имъ, храненето имъ отслабва и впоследствие често тѣ ставатъ плячка на рахитизма — малки, слаби, мрачни и безформени сжщества.

„Подобно на кафето е и дѣйствието на чая макаръ малко въ по-малкъ размѣръ.

„Ако кафето и чаятъ сж питиета претендирани за хигиенични отъ нѣкои парижки лѣкари, които искатъ да замѣнятъ съ тѣхъ виното, ние прѣдпочитае да останемъ съ старитѣ си блуждения и да пиемъ туй хубаво старо французко вино, което е дало на французкия характеръ неговата живостъ, тънка (деликатна) веселостъ пълна съ благоволение, съ добри чувства и съ физическо и морално равновесие тѣй различни на болнамото и немошно прѣвъзбуждане на нашитѣ убъркани модерни, жертва на нечиститѣ спиртове, на кафето, на чаятъ, на етертъ и на морфинтъ“.

Къмъ горното блѣстяще изложение на почтенния лѣкаръ, азъ бихъ си позволилъ да прибавя слѣдното:

Българи, пийте *натуралното българско вино*, защото то е, по думитѣ на прочутия френски лозарски поетъ г. Jean Richerpin, „единственото божествено питие.“

Най-послѣ желателно е и полезно горѣизложеното да бжде прочетено отъ жителитѣ на нашата „красива“, но..... *нещастна* столица София и отъ другитѣ — особено отъ голѣмитѣ центрове, гдѣто, уви! всичко отива *модерно*.

---

Р. БЪЛЧЕВЪ, у-ль.

## Реалнитѣ ползи отъ съюза на българскитѣ лозаро-винари.

Да се издигне една маса отъ трудящъ се народъ до съзнанието, щото да образува една колективна единица-съюзъ, налагатъ се редъ условия отъ външенъ и вътрѣшенъ характеръ. Едно отъ най-важнитѣ условия е високия интелектъ, съзнанието въ индивида. Слѣдъ това дохаждатъ вънкашнитѣ подбуди. За първоботнитѣ общества колективизмътъ е билъ непознатъ. Едва къмъ срѣднитѣ вѣкове виждаме разни сдружавания, съюзи отъ професионаленъ или духовенъ характеръ. Днесъ напълно можемъ да кажимъ обществата отиватъ все повече къмъ групиране. Крайниятъ идеалъ на човѣчеството е единенъ и нераздѣленъ съюзъ.

Въ България имаме много съюзи, отъ които всѣки прѣслѣдва своята цѣль. Съюзътъ на нашитѣ лозаро-винари е най-новата рожба на икономическия ни животъ. Той е изразъ на ония накупѣли нужди, които само нѣколцина специалисти и практики чувствуваха отдавна въ насъ. А днесъ, слѣдъ нечутия економически крахъ, когото прѣтърпяваме поради войнитѣ, задружния животъ на хората, отъ едно занятие става вече наложителенъ.

Какви изгоди биха имали лозаро-винаритѣ, прочее, отъ единъ свой съюзъ? Седемтѣхъ точки, които се нижатъ въ цѣлитѣ на съюза, едва изчерпватъ всичко онова, което той ще донесе на своитѣ членове. Нека започна отъ шестата — „да спобособствува за обогатяване професионалнитѣ познания на членоветѣ си“.

За да може нашето ново лозарство да се издигне на подобающата висота нуждни сж, прѣди всичко, познания. Въ своитѣ дружества членоветѣ ще добиватъ поука отъ своитѣ по-опитни другари било чрѣзъ отдѣлни реферати, било чрѣзъ изнасяне на статии въ съюзното списание. А това е твърдѣ много за мнозинството лозари. И само това ли е? Ние сме 30—40 члена, най-заинтересованитѣ лозари въ селото ни. Всички страдаме отъ липса на добри изби. За тия 40 члена ще бжде много по-лесно да си построимъ

една модерна изба, отколкото всѣки отдѣлно. Можемъ да направимъ застраховката си отъ градъ общо и Банката ще ни направи нуждния отстъпъ. Колко лозя ще бждатъ подобрени въ рѣзидба, почистване, прѣскане и пр. и пр. чрѣзъ сдружаването ни, понеже тукъ ние ще се контролираме и всѣка грѣшка ще бжде исправена? Ами вината? Колко хубави грозда не даватъ доброкачествени вина само защото производителтъ не умѣе да ги приготви! Въ дружеството ще изучи и това.

Бихъ отекчилъ читателя, ако изброявамъ всичко онова, което отдѣлниятъ лозаро-винарь ще добие отъ влизането си членъ въ дружеството или съюза направо.

Много по-голъми сж заслугитѣ, които ще дава специално за лозаро-винаритѣ тѣхния общъ съюзъ.

На този съюзъ ще се наложатъ още първиятъ день отъ неговото заживѣване маса задължения. Той трѣбва да достави на нуждающитѣ се членове добъръ материалъ за подложки и калеми, като посредствомъ своитѣ органи-агрономи и опитни лица, подпомага всички свои членове; ще посочва пазари на по-крупнитѣ производители на материали лозови или вина; ще се грижи най-усърдно да доставя синь камѣкъ, прѣскачки, ножици, ножчета, рафия и редъ други материали, необходими при рационалното лозарство и винарство.

А застѣпничеството, което ще прави Съюза прѣдъ министерствата и тѣхнитѣ органи за запазване интереситѣ на професията, сж отъ такова естество, че безъ тоя съюзъ ние рискувахме и рискуваме да убиемъ охотата къмъ работа и въ най-дѣятелнитѣ лозаро-винари, щомъ еднажъ закона за печалбитѣ се приложи безогледно. Ние имаме случай, кждѣто отъ производителъ се иска данѣкъ, който далечъ надминава половината отъ цѣлия доходъ.

Фалшификацията пѣкъ на натуралнитѣ лозови продукти, които копаятъ гробъ на нашето лозарство, ще бждатъ една отъ прѣцѣлнитѣ точки на Съюза.

Прочее, изгодитѣ отъ новия съюзъ сж повече отъ очевидни. Не остава нищо друго освѣнъ учителитѣ лозари и поинтелигентнитѣ селяни да основатъ часъ по-скоро дружества, като запишатъ повече дѣлове, съ които съюзътъ ще има по-голъмъ кредитъ и повече свой капиталъ.

с. Гор. Студена (Свищовско).

В. П. МАРИНОВЪ.

## **Закържевяването на главнитъ при американскитъ лозя.** (Roncet, Caurt — noué; Mal néro, gommose bacilaire, gélévure).

Почти всѣка пролѣтъ, въ зачалото на развитието на лозата, на много мѣста, се забѣлѣзватъ главини, било поединично изъ лозето, било въ групи въ видъ на огнища или хармани, които слѣдъ като изкаратъ малко, спиратъ растенето си и докато другитъ главини се развиватъ бързо и силно съ стоплюването на врѣмето, тѣ отиватъ бавно и оставатъ ниски, съ къси лѣторасти и междувѣзлия и прѣдставляватъ като „зелеви глави“ или „калпачета“, както нѣкои лозари ги наричатъ. Това е, въ всѣки случай, признакъ на едно болезнено състояние на тѣзи лози, причинитъ на което могатъ да бждатъ много и различни. При старото лозарство това явление се е срѣщало, но много по-рѣдко отколкото при сегашнитъ присадени лозя. Професоръ Виала и други автори описватъ това заболяване подъ името Roncet и Court-noué — едно вулгарно наименование на францускитъ лозари; у насъ г. Сираковъ го нарече „закържевяване“, което сполучливо изразява видътъ и състоянието на болнитъ главини. Срѣща се още подъ имената Mal-него, Gélévure и Gommose bacilaire, само че послѣднитъ три се употребяватъ въ случаи, когато тази ненормалностъ се дължи на болезнени причини (бактерии). Обаче и при единия и другия случай формата и състоянието на заболѣлитъ главини е почти еднакво. При закържевяването или Roncet не сж констатирани никакви болести, било отъ паразити, инсекти или бактерии. Споредъ Виала, който описва това заболяване при старото лозарство, отслабването на главинитъ е ставало бавно и постепенно за всички органи на лозата, безъ жълтене, независимо отъ естеството на почвата, нейната сила или влажностъ. Заболѣлитъ главини сж повечето еденично, прѣснати и пропадатъ въ едно продължително врѣме — отъ 8 — 10 години. Много лозари били забѣлѣзали, че когато извадятъ болнитъ или пропаднали главини и насаждали нови, тѣзи послѣднитъ сжщо заболяватъ и пропадатъ. Даже нѣкои вѣрвали, че болестъта се прѣнасѣла съ прѣчкитъ отъ болни главини.

При американскитѣ лозя това заболяване се явява въ единъ размѣръ и едни форми много по-голѣми и опасни. Всѣка година отъ него ставатъ жертва доста главини, отдѣлни парцели, даже и цѣли лозя. Изслѣдванията и наблюденията върху тази ненормалностъ не сж довели до никакви положителни заключения за причинитѣ отъ които се явява, за условията при които се развива, нито за срѣдствата съ които може да се лѣкува или прѣдвратява. Всички автори, които сж се занимавали съ този въпросъ, констатирайтъ че закържевяването или Roncet — то не е резултатъ на нѣкоя криптогамическа гжба, на инсекти или бактерии, а трѣба да се отдава на съвсѣмъ други фактори отъ физиологическо естество, отъ лоша адаптация, или афиния, или отъ атмосферни и метеорологически несгоди и че при разнитѣ случаи могатъ да бждатъ различни причини.

Paul Jaccard, професоръ въ Политехническото училище въ Цюрихъ (Швейцария) и J. Bernard, лозаръ, описватъ въ *Revue de Viticulture* единъ характеристиченъ случай отъ Court-poué въ околноститѣ на Монпелие. Въ едно младо лозе, здраво и продуктивно, се забѣлѣзватъ монобройни пятна отъ болни главини, които се разпространявали по единъ начинъ обезпокоителенъ за да унищожатъ въ едно кѣсо врѣме една великолѣпна растителностъ съ едно чудесно плодородие. Въпросното лозе, посадено отъ 1880 до 1903 год. на една богата почва съ Арамонъ върху Рипария, е отивало много добрѣ до къмъ 1897 и 1898. Точно въ това врѣме се появява за прѣвъ пжтъ заболяване отъ закържевяване, което се разпространява бавно но безспирно чакъ до 1903 г., когато вече то бива изкоренено. На слѣдующата година стопанинътъ го засажда на-ново, вмѣсто Арамонъ на Рипария, съ Грандъ Ноаръ на Монтикола, но и новитѣ лози въ зачалото на третата гооина се нападатъ отъ сжщата болестъ. Jaccard е направилъ микроскопически прѣгледъ на стеблото, листата и коренетѣ отъ болнитѣ главини, както и на такива части отъ здравитѣ главини на сжщото лозе. Отъ това изслѣждане е константиралъ че отслабването на лозитѣ не може да се отдаде на никакъвъ паразитъ животински или растителенъ, който да се намира било по повърхността или вжтрѣшността на лозитѣ; изслѣдванитѣ органи не прѣдставлявали никакви слѣди отъ гуми, нищо ненормално въ числото и разпрѣдѣленето на гомознитѣ части, нито пжкъ е послѣдствие отъ измрѣзване и

той заключава, че това е една физиологическа болестъ на храненето, на каквото мнѣние сж и проф. Ravaz и италианския ученъ Pantaneli.

Причинитѣ на това заболяване, което изслѣдва този авторъ, отдава на изтощаването на почвата и на самитѣ лози поради голѣмото плодородие каквото Арамонъ и Грандъ Ноаръ даватъ. Подобно отслабване на главинитѣ може да бжде и вслѣдствие присаждането, макаръ че то се срѣща и при не-присадени лози; може да бжде сжщо и отъ атмосферни и метеорологически причини, отъ условията на почвата, както и отъ една афиниция или адаптация лоши, които докарватъ едно неправилно хранене на лозитѣ.

Относително влиянето на подложката върху това заболяване, нищо положително не може да се каже. Изглежда че напада всички, но, може би, нѣкои повече; при все това нѣкои автори и практики лозари бѣлѣжатъ, че извѣстни подложки сж по устойчиви. Единъ лозаръ съобщава въ *Progrès agricole et Viticole*, отъ 1919 год., че въ неговото лозе, насадено прѣзъ 1910 година съ подложкитѣ Рипария, Монтикола, 3309, 1202, 101—14, 1616, 34 ЕМ. 301 А и 333 Г, отслабването не се е появило върху послѣдната подложка 333 никакъ, върху Рипария, 1616 и 301 тукъ-тамъ на нѣкои главини, а останалитѣ петъ сж били толкозъ нападнати, че нѣмали никаква вегетация, нито плодъ.

Отъ свѣдѣнията, които се срѣщатъ въ литературата за Roncet-то или закържевяването, се забѣлѣзва че то се явява и развива въ единъ по силенъ и застрашителенъ размѣръ въ топлитѣ и южни страни отколкото въ по-умѣренитѣ и хладни. Прѣди десетина години въ Сицилия, слѣдъ една бездѣждна зима и суха пролѣтъ, се появило едно отслабване на лозята въ широкъ размѣръ, особно върху подложката Арамонъ Рюпестрисъ Ганзенъ N 1, която тамъ е много разпространена; отслабването почвало да взима застрашителенъ характеръ и е разтревожило много лозаритѣ. При това на слѣдующата нормална година съ значителни дѣждове както прѣзъ зимата и пролѣтъта така и прѣзъ лѣтото, отслабването не спрѣло, а се увеличавало и разпространявало и въ нѣкои мѣста докарвало до пропадане на лозята. За да се изслѣдватъ причинитѣ на това явление, италианското правителство назначило една комисия отъ учени и специалисти, които

обходили всички мѣстности, гдѣто въпросното заболяване е било констатирано и изучили най- подробно условията, при които то се развива. Тази комисия, обаче, не могла да намѣри нѣкои специални причини, на които да се отдадатъ тѣзи заболявания въ сицилийскитѣ лозя и е възприела сжщитѣ, които други автори на други мѣста възприематъ лоша адаптация и афиния, изтощаване и отслабване на почвата, физиологически ненормалности и пр. и вѣнъ отъ тѣхъ една отъ най-вѣроятнитѣ причини счита подложкитѣ произходящи отъ Франция, като неаклиматизирани въ Сицилия, защото по лозята, направени отъ подложки произведени и хибридизирани на мѣстна почва — въ Сицилия, не се проявила такава ненормалностъ. Но съмнѣнието че то се дължи на дѣйствието на филоксерата се отхвърлило отъ всички; само че и тя, при извѣстои подложки, като Арамонтъ-Рюпестрисъ: Ганзенъ № 1, или Мурв. Рюпестрсъ 1202, може да указва извѣстно влияние и да усили заболяването.

(Слѣдва)

---

Н. НЕДѢЛЧВЪ.

## Какво трѣбва да се знае за пероноспората.

---

Пероноспората, която е най-опасната болестъ за новитѣ лозя, трѣбва да бже напълно позната отъ всѣки лозарь, за да може той ефикасно да се бори съ нея. Писало се е много до сега по тази болестъ, но при все това повечето лозари нѣматъ ясна прѣдстава за нейния животъ и развитие.

По долу ще дадемъ нѣкои разяснения върху развитието на маната, споредъ най-новитѣ изучвания, за да може лозарьтъ да схване най-важнитѣ условия и моменти отъ живота на маната и споредъ това да приспособи срѣдствата за борба противъ нея.

**Първото заразяване.** Пероноспората се причинява отъ ниша гжба, която прониква въ зеленитѣ части на лозата, пуска своитѣ смукала, живѣе като паразитъ отъ сока на клѣткитѣ и по този начинъ поврѣжда листата, гроздето и понѣкога лѣтораститѣ.

Есенно врѣме въ заразенитѣ листа се образуватъ зимни спори, които устояватъ на най-голѣмитѣ студове. Прѣзъ зи-

мата тѣзи спори се намиратъ въ изгнилитѣ листа по земята. Напролѣтъ, щомъ се стопли врѣмето, зимнитѣ спори започватъ да се развиватъ. Условията за развитието имъ сж: вода и топлина. Споритѣ трѣбва да се намиратъ въ самата вода, за да могатъ да покълнатъ. При 11° трѣбва по-вече отъ единъ день за да могатъ да покълнатъ, а при висока температура нѣколко часа сж достатѣчни. Първитѣ заразявания ставатъ отъ зимнитѣ спори. Отъ момента на заразяването до появяването на петната по листата се изминаватъ нѣколко дни, прѣзъ които болестъта се развива безъ да може да се забѣлѣжи отъвнѣ. Това врѣме е най-малко 7 дена и зависи отъ температурата и влагата въ въздуха. Първитѣ петна отъ пероноспората винаги се дължатъ на зимнитѣ спори и затова сж толкова нарѣдко.

За нашия климатъ първитѣ петна се появяватъ различно — споредъ годината. Миналата година тѣ се появиха на 9 юни; тази година, при по топла пролѣтъ, първитѣ петна се забѣлѣзаха на 22 май (въ плѣвенскитѣ лозя). Първото прѣскане би трѣбвало да изпрѣвари появяването на петната, защото щомъ се появятъ петната и лѣтнитѣ спори, веднага може да се послѣдва ново заразяване.

Ето защо у насъ първото прѣскане трѣбва да се извърши прѣди тѣзи дати.

**Послѣдующи заразявания.** Лѣтнитѣ спори, които се явяватъ на долната страна на заразенитѣ листа въ видъ на бѣлъ прахъ, сж виновницитѣ за всички нови заразявания, които слѣдватъ прѣзъ топлия сезонъ. Заразяванията прѣзъ топлия сезонъ могатъ да бждатъ многобройни. За кълненето на лѣтнитѣ спори сжщо така сж необходимии слѣднитѣ условия — вода и топлина.

Кълненето може да стане и при ниска температура — при 8° сж потрѣбни 4—5 часа; при по висока температура е нужно по малко врѣме.

Така, при 25°—40 минути, при 29° обаче — 12 часа.

Отъ споритѣ, слѣдъ кълненето, излизатъ зооспори, които заразяватъ зеленитѣ части на лозата, като изпускатъ нишка, която се вмѣква прѣзъ дихателнитѣ устица на листа или зърното. За да заразятъ, потрѣбни сж на зооспоритѣ 20—25 минути. Това значи че заразяването на лозитѣ, при най-благоприятнитѣ условия, може да стане въ часъ и половина. Слѣдъ

дъждъ, при който е станало заразяване, прѣскането, макаръ извършено веднага на другия день, нѣма значение.

Веднажъ заразенъ органа, нишките се развиватъ въ неговата вътрѣшность. Това е инкубационния периодъ\*). Той може да продължи отъ 7 дена до безкрайность, споредъ условията. Ако въ въздуха има достатъчно влага и топлина, на 6—7 день петната се появяватъ. Ако врѣмето е сухо, не благоприятно, развитието на болестта се спира.

Появяването на лѣтните спори е сжщо така въ зависимостъ отъ влагата и температурата. При по ниска отъ 13° температура тѣ не се явяватъ, както и при по висока отъ 28°.

За да има ново заразяване, потрѣбни сж двѣ условия :

1° спори

2° дъждъ.

Ако може да се прѣдвиди кога ще вали дъждъ и кога ще се явятъ спорите, прѣсканията ще могатъ да се извършватъ точно въ належащото врѣме — прѣди да сж реализирани условията за заразяването.

Дъждътъ съ точность поне 2—3 дена по-рано не може да се прѣдвиди. Остава да се прѣдвиди кога ще се явятъ лѣтните спори. Слѣдъ всѣко заразяване, инкубационния периодъ на което трае около 7 дена, се явяватъ петна, които прѣдставляватъ нова опасность за заразяване. Моментътъ за прѣскане ще се опрѣдѣли най-точно, като се прѣсмѣтне отъ деня на заразяването 5 дена и 6 и 7-ия день да се прѣска. На 7-ия день се явяватъ петната и спорите, но всички лози сж напрѣскани и спорите ставатъ безвредни. Остава да се знае кога става заразяването — то става слѣдъ дъждъ, когато температурата е била благоприятна и е имало въ лозето заразени листа съ спори.

Така може научно да се опрѣдѣли точния моментъ, когато прѣскането е належащо. Затова е необходимо постоянни наблюдения въ лозето и слѣдене метеорологическите наблюдения — дъждъ и топлина.

Какви разтвори да се употрѣбаватъ. Разтворитѣ отъ мѣдни соли за сега оставатъ единственото ефикасно срдство противъ маната. Изпитани сж много соли на метали и органически съединения, но само тѣзи на кадмиума сж дали резултати, подобни на мѣдните съединения. Ще продължаваме

\*) Периодъ на мжтене — за вътрѣшно развитие.

да прѣскаме съ бордолезовъ разтворъ тъй като до сега нищо по-ефикасно не е открито. За самото приготвление на разтвора до сега е много пжти писано, затова нѣма да повтаряме описанието му. Само ще забѣлѣжимъ, че лозаритѣ почти винаги поставятъ излишѣкъ отъ варь.

За да се неутрализира 1 кгр. синь камѣкъ, сж нуждни 225 гр. чиста варь. Въ практиката 500 гр. варь винаги сж достатѣчни и безполезно е да се поставя по-голѣмо количество. Впрочемъ опитването съ лакмусова книга ще ни покаже точно до кога да сипваме варь въ синькамѣчния разтворъ.

БѢЛЧО ИВ. БѢЛЧЕВЪ.

## Сивитѣ червеи.

Миналата и особно тази година, на много мѣста изъ страната, лозята прѣтърпѣха голѣми поврѣди отъ сивитѣ червеи. Едни изгубиха само плоднитѣ филизи, а у други значително число главини (чукани) изсѣхнаха. Особно пострадаха младитѣ плантации — една и двѣ годишни. Сивитѣ червеи сж рожба на пеперудитѣ: „*Agrotis ségetum*“ и „*Agrotis exclamationis*“, които не сж неприятели специално само на лозята. Тѣ нападатъ прѣдимно земледѣлскитѣ култури, като не щадятъ евантуално, разбира се, и културата на лозята. Пеперудитѣ се явяватъ прѣзъ мѣсецитѣ юли — августъ. Хвѣрчатъ обикновенно вечеръ, като се спиратъ по нискостеблени култури, а главно по полскитѣ трѣви, гдѣто снасятъ яйца. Двѣ седмици, обикновено, слѣдъ снасянето на айцата, се излюпватъ сивитѣ червеи. Излѣзлитѣ червейчета се нахвѣрлятъ по нѣжнитѣ и крехки части на всички есенни култури до настѣпването на зимния студъ. Прѣзъ зимата червейтѣ се заравятъ въ земята и тамъ прѣкарватъ студенитѣ мѣсеци. На пролѣтъ — априлъ — май — съ подкачването на разтежния периодъ, излизатъ на повърхността на земята и подкачатъ своята паша. Ако яйцата си пеперудитѣ сж снесли въ лозята, то прѣзъ пролѣтѣта червейтѣ нападатъ и нѣжнитѣ и сочни лозови филизи. Червейтѣ пасатъ изключително прѣзъ нощѣта. Тѣ сж толкова лакомии, че огризватъ, често пжти, не само главнитѣ (видимитѣ), а и спящитѣ очи чакъ до дървесината. Още съ пуква-

нето на зората, червеятъ се свива на обръчъ (джга), пада на земята и се завира въ ровкавата почва или подъ нѣкоя буца прѣстъ. Слѣдъ като наедрей и достигне опрѣдѣлената възрастъ, червеятъ се прѣвръща въ какавида, отъ която слѣдъ извѣстно врѣме изхвърква пеперудата. Какавидата се образува по-рано или по-късно на пролѣтъ споредъ това дали е по-мека или по-сурова била зимата. Когато зимата е мека, червеятъ се храни съ млади коренчета, расте и съ това ускорява физиологическата стадия на прѣминаването въ какавида.

**Срѣдства за борба.** Такива има прѣпоржчани най-разнообразни. Понеже червеятъ излиза на паша нощъ, то нѣкои съвѣтватъ да се събиратъ прѣзъ нощта съ фенеръ. Този начинъ е отъ една страна обрѣменителенъ и отъ друга свързанъ съ опасностъ отъ поврѣда на много филизи вслѣдствие невниманието и несръчността на работниците. Много по-удобно и практично е да се създаде примамителна паша, кждѣто вслѣдствие де се избиватъ. Така наприкладъ при едно добръ копано лозе, ако се посѣятъ, на разни мѣста въ лозето огнища отъ картофи, сигурни сме, че като прѣтършуваме прѣзъ деня основитѣ на покаралата зеленина, ще се намѣрятъ и унищожатъ по-голѣмата частъ отъ тѣхъ. Още по-добра примамка (капанъ) прѣдставлява баклата (черъ бобъ), която се развива много рано и прѣдставлява отлична зеленина за паша. И дѣйствително сивитѣ червеи се качватъ по лозовитѣ главини, когато не намѣрятъ на разположение по-добра паша. Червеятъ е мързеливъ и налита на всѣка зеленина, която при най-малко движение му доставя храна. Той не отказва и животинската храна отъ нѣкой мъртавъ или по-слабъ организъмъ, какъвто би му попадналъ. Най-удобно убѣжище за червеитѣ, слѣдъ нощната паша, прѣдставлява рохкавата прѣстъ въ основитѣ на всички случайни трѣви изъ лозето и при слабо разравяне се намиратъ винаги. Нѣкждѣ практикуватъ слѣдния методъ: остава се въ нападнатото лозе неработени ивици земя, гдѣто трѣвата ще привлече всички червеи. По този начинъ червеитѣ могатъ да се унищожатъ по-економично, като се поливатъ трѣвливитѣ парцели съ разни отровни течности (инсектесиди) — напр. слѣдната формула:

|                          |           |
|--------------------------|-----------|
| Вода . . . . .           | 900 части |
| Сѣрна киселина . . . . . | 50 „      |
| Нитробензолъ . . . . .   | 50 „      |

Други прѣпорѣчатъ да се прѣска около главинитѣ хранителни материи примѣсени съ отрова, напр. слѣдната формула :

15 килограма трици.

2 килограма сиропъ отъ меласа.

0.5 килограма арсеникъ.

Арсеникътъ се смѣсва съ трицитѣ и слѣдъ това въ единъ сѣдъ на огънь се бърка съ меласовия сиропъ докато стане всичко хомогенно.

Други сж използвали срѣдства, които да попрѣчатъ на червея да се качи по лозовата главина (чуканъ). Ленти (ивици) 6 см. широки отъ восъчно платно се обвиватъ добрѣ съ рафия. Внимава се добрѣ лентата да бѣде съвсѣмъ прилѣпната до главината. Вслѣдствие голѣмата гладкостъ, червея се плъзга и не може да се изкачи до филизитѣ.

Мазилкитѣ на главинитѣ съ всевъзможни прѣпарати, каквито има много прѣдлагани формули, сж навсѣкѣдъ изоставени, защото едни отъ тѣхъ, особно когато сж намазани по цѣлата главина, причиняватъ асфиксия на главинитѣ, други пъкъ, вслѣдствие бързото засъхване или извѣтряване, въ скоро врѣме ставатъ безврѣдни за червея.

Каза се, че сивитѣ червеи сж мързеливи както въ диренето на храна, така и въ диренето на убѣжище прѣзъ деньтъ. Ето защо лозаритѣ нѣкѣдъ използватъ слѣдния начинъ на борба :

Съ една рѣчна транбовка се затѣква прѣстъта около главинитѣ, като се строшватъ главно буцитѣ. Слѣдъ това съ единъ железенъ колъ се пробиватъ 3—4 дупки около всѣка главина, като се гледа при ваденето на кола да оставатъ стениитѣ на дупкитѣ гладки. На разсѣмване червеитѣ се прибиратъ въ готовитѣ дупки и прѣзъ деньтъ съ сжщия колъ се избиватъ.

Опасността отъ сивитѣ червеи за лозята трае около единъ мѣсець. Скоро червеитѣ се прѣврѣщатъ, въ земята, въ какавиди, отъ която форма изхвърква пеперудата.

Пеперудитѣ, които изхвъркватъ отъ какавидитѣ, не оставатъ въ мѣстата, гдѣто сж се излюпили, а бѣгатъ въ трѣвливитѣ мѣста. Най-доброто срѣдство да се отстранятъ пеперудитѣ, е да се поддържа повърхността на лозята съвсѣмъ чиста отъ трѣва къмъ края на лѣтния сезонъ.

и. и. хранковъ.

## Виното не е скжпо.

Отдавна ми е омръзнало да слушамъ да говорятъ онѣзи, които нѣматъ вино, и онѣзи, които продължаватъ да ме запитватъ защо виното е скжпо? Понеже всичкитѣ тѣзи хора говорятъ безъ да мислятъ — ей тѣй да говорятъ, понеже въпроса е сериозенъ и заслужава внимание, намѣрихме за добръ да кажемъ нѣколко думи за него.

Че виното е много по-скжпо спрѣмо цѣнитѣ отъ 1914 г. напр., туй никой не отрича, но че виното не само не е по-скжпо, но е много по-евтино отъ много прѣдмети тѣй наречени отъ „първа необходимостъ“ — туй именно скжпо никой *не би трѣбвало да отрича*. За да не бждемъ голословни, ще кажемъ слѣдното макаръ че то е извѣстно на всички, но, за съжаление, изглежда като че ли всички се прѣструватъ — правятъ се като че ли нищо не имъ е извѣстно. И, наистина, намъ е чудно и необеснимо защо хората въ София напр., гдѣто живѣемъ отъ нѣколко мѣсеци и наблюдаваме живота, напоследъкъ почти нищо не говорятъ за скжпотията на други прѣдмети, които сж баснословно скжпи? така отъ наша страна ние питаемъ: защо прѣсното сирене, което прѣзъ 1914 г. се продаваше 35—40 ст. кгр. сега се продава 20—22 лв. (50 пжти повече)? Защо кашкавалътъ се продава 38—40 л. а прѣзъ 1914 г., 90 ст. до 1'20 лв. (40 пжти повече)? Защо агнешкото месо сега е 20—28 лв., а по-рано 80 ст.—1 лв.? Защо овчето масло по-рано бѣ по 1'40—1'60 лв. кгр., а сега 50—60 лв. (36 пжти повече)? Защо прѣсната риба по-рано бѣ 1—3 лв., а сега 25—45 лв.? Защо единъ чифтъ здрави и хубави мжжки обуца струваха 20 лв., а сега 6—700 лв.? Ами бирата, която *се приготвя отъ вода и ечемикъ*, по евтина ли е отъ виното? Може още да се наредятъ стотици защо, но е безполезно — горѣпосоченото е прѣдостатъчно и ние бихме желали и ще очакваме отъ хората, които говорятъ че виното е скжпо, да отговорятъ на поставенитѣ въпроси?

Относно виното, обаче, ние ще имъ кажемъ още сега слѣдното: макаръ че тѣ всички знаятъ, трѣбва да имъ припомнимъ какво *доброто гроздово вино* прѣзъ 1914 г. струваше

60—80 ст. литъра (не вземаме подъ внимание фалшифициранитѣ и долнокачествени *чорби* наричани „вино“), а сега въ София напр. се продава 12—14 лв. или, срѣдно, 20 пѣти повече. Е, добръ, нека всички тѣ приятели знаятъ още че миналата и тази година лозята се обработватъ съ 30—50 л. наднична цѣна (нѣкъдѣ даже 60—70 лв.); че прѣзъ 1914 г. синия камѣкъ за прѣскане лозята бѣ 60—70 ст., а сега 12—18 л., рафията 90 ст. — 1 лв. кгр., а сега 30—45 л., сѣрата 30—35 ст., а сега 12—15 лв.; нашенското липово лико за врѣзване 35—40 ст. а сега 10—16 л. и пр.

При наличността на горнитѣ *необорими* факти за цѣнитѣ и положението, ние смѣло твърдимъ, че *доброкачественото гроздово вино*, продавано сега по 12—14 лв., е не само не скѣпо, но е и *най-евтино* *хранително и здравословно пи- тие*; при туй положение явно е че само не сериозни и зло- намѣрени хора могатъ да дрънкатъ противното.

Кѣмъ горното нужно е да добавиме, че вината, които сега се продаватъ въ София по 8—9 лв. сж или естествено долнокачествени, или смѣсени съ вода, или фалшифицирани. Ето защо желателно и полезно е всички съдържатели лозари, винари и търговци, на *доброкачествени и здрави* вина, да държатъ на минималнитѣ си цѣни, а не да ги намаляватъ подъ *крайния* минимумъ, съ което врѣдятъ и на лозарството и на винарството.

Въ заключение: нека всички знаятъ, че докато млѣкото, месото, маслото, рибата, обущата, зеленчуцитѣ и другитѣ прѣдмети не поевтинятъ, *е невъзможно* за виното да бжде по-евтино отъ колкото е сега; нека всички бждемъ разумни и справедливи кѣмъ всичко и кѣмъ всички.

ХР. ЦАЧЕВЪ.

## Застраховката на земледѣлскитѣ про- изведения отъ градушка.

Градушката е грозенъ бичъ за земледѣлцитѣ; често пѣти тя унищожава посѣвитѣ на цѣли землища и пострадалитѣ оставатъ безъ храна и сѣме за посѣвъ. Тя дохожда тогава, когато не ѝ се надѣваме, безъ да сме въ сила да употребимъ каквото и да е прѣдпазително срѣдство; човѣкъ е бозпомо-

щентъ прѣдъ нея и никога не е осигуренъ за произведенията, догдѣто не ги прибере отъ полето. При това, макаръ че се забѣлѣзва извѣстна периодичностъ за падането ѝ на нѣкои мѣста, пакъ не може съ положителностъ да се каже, че нѣкъждѣ нѣма да падне и земледѣлцитѣ сж свидѣтели какъ опустошителни градушки сж падали и тамъ, къдѣто дълги години не е имало такива.

Когато науката напредна и ученитѣ започнаха да изслѣдватъ и си обясняватъ природнитѣ явления, помжчиха се да изслѣдватъ и образуването на градушката и да потърсятъ срѣдства за борба съ нея. Вслѣдствие на тѣзи изучвания започнаха да се употребяватъ разни срѣдства, между които най-много си пробиха пжть *градобойнитѣ топове и ракети*. Откриха се мрѣжи отъ специални станции за такива топове и ракети въ цѣла Европа, а особено въ Италия, Австроунгария и Франция, но тъкмо когато една година случайнитѣ благоприятни резултати сж зарадвали земледѣлцитѣ, на другата година лошитѣ резултати сж ги отчайвали. По този начинъ и до сега много дружества показватъ отчаяна съпротива за борба противъ градушката, но резултатитѣ сж почти никакви и въпросътъ стои откритъ. Тази борба на науката и практиката съ градушката е симпатична; тя посочва на жадния човѣшки духъ да завладѣе и подчини природнитѣ стихии, тя заслужава подкрѣпата на общини, окржжия, държави и дружества и никой не трѣбви да ѝ се изпрѣчва.

Но, тази борба е опитна, тя продължава вече съ десетки години и земледѣлцитѣ не сж по-далечъ отъ тамъ, отъ къдѣто тя е започнала. Градушката пада и унищожава реколтитѣ и тежко му, когото засѣгне.

Прѣдъ тази перспектива остава едничко срѣдство, чрѣзъ което пострадалитѣ земледѣлци могатъ да си помогнатъ — то е *осигуровката противъ градушка*, както това е противъ пожаръ, злополука, смъртъ.

По въпроса нѣма да се впушаме надълго, защото мѣстото не позволява. Ще споменемъ само, че такива осигуровки има вече всѣкъждѣ изъ Европа, къдѣ частни, къдѣ държавни и само чрѣзъ тѣхъ земледѣлцитѣ сж намѣрили начинъ да се гарантиратъ, до извѣстна степенъ, противъ градушката, та, въ случай на нещастие, вмѣсто изгубеното произведение, да мо-

гатъ да получатъ застрахованата сума за него, съ която да си купятъ такова отъ пазаря.

Рискътъ, обаче, на такива застраховки е много голѣмъ и много отъ такива частни прѣдприятия сж пропаднали. Прѣдъ видъ на това частнитѣ капитали сж отбѣгвали и отбѣгватъ да ги влагатъ въ такава несигурна работа и понеже бѣдствието често пжти е било масово, държавата е била излагана неблагоприятно въ финансово отношение. За да прѣмахне тѣзи финансови дефекти и да внесе успокоение всрѣдъ земледѣлскитѣ срѣди, държавата на много мѣста е взела сама инициативата да поддържа такава застраховка нѣкждѣ задължително, а нѣкждѣ доброволно.

И у насъ държавата единъ пжтъ се намѣси да уреди тѣзи застраховки, като уреди бюро за градобитнината при Министерството на Търговията и Земледѣлието и направи застраховката задължителна. Но липсата на организация, система и вмѣкване на партизанщина при оцѣнкитѣ, накара да заглѣхне това хубаво дѣло още въ самото му начало.

Втори пжтъ държавата се намѣси по-планомѣрно, като основа учреждение за застраховка на земледѣлскитѣ произведения отъ градушка при Б. Ц. К. Банка; застраховането се води отъ самостоятелно отдѣление при застрахователния отдѣлъ на Банката. Учреждението е основано съ законъ отъ 2 декември 1910 година и навърши вече 9 застрахователни години; то е единствено въ България, почива на принципа за взаимна помощъ, основния му фондъ е внесенъ отъ държавата, субсидира се и контролира отъ нея, непрѣслѣдва никакви печалби, понеже е обществено учреждение и всички излишѣци отиватъ за увеличение резервния му фондъ. Застраховката е факултативна, земледѣлскитѣ култури се разпрѣдѣлятъ по земледѣлската си сродностъ въ категории и само категории и култури се застраховатъ.

По категории застраховаемитѣ култури се разпрѣдѣлятъ така:

I категория: естествени ливади, люцерна, детелина, еспарзетъ, лудо просо, фиева смѣсъ, зелена царевица, фуражни трѣви за сѣме.

II категория: пшеница, ржъ, смѣсъ, ечемикъ, овесъ, лимецъ.

III категория: царевица, просо, елда, оризъ, метли.

мошь за списанието придружава съ слѣднитѣ хубави думи: „изпращамъ Ви 20 лв. помощъ за списанието и апелирамъ къмъ всички български лозари да се притечатъ на помощъ къмъ единствения тѣхенъ защитникъ „Лозарски Прѣгледъ“ и по такъвъ начинъ ние ще дадемъ животъ на това хубаво списание. Мойтѣ благодарности и най-голѣми уважения къмъ всички онѣи, които се трудятъ за издаването на списанието“.

**Г-нъ Ф. К. Лозаровъ**, отъ с. Хиблии (свищовско), пише слѣдното: послѣдната книжка на списанието получихъ и много доволенъ останахъ. За новата подписка не се стѣснявамъ да Ви насърдча, но вмѣсто да приключавате съ дефицитъ, пдѣдложете ни абонамента вмѣсто по 12, по 24 лева, че ние, които чувствуваме нужда, ще го издържаме. Прочее не се отчайвайте, ние сме съ вази и ще Ви подкрѣпиме. Дано несъзнателнитѣ станатъ по-съзнателни, за да бждатъ по-редовни“.

**Втората книжка** отъ списанието се изпраща на всички, на които бѣ изпратена I-та. Умоляватъ се онѣзи, които има да доплащатъ, да побързатъ съ издѣлжаването си, защото редакцията ни има голѣма нужда; инѣкъ III-та книжка ще бжде изпратена само на платилитѣ. Които не платятъ, се умоляватъ веднага да върнатъ книжкитѣ.

**Съобщава се** на г. г. абонатитѣ и дарителитѣ на суми за сп. „Лозарски Прѣгледъ“, че квитанциитѣ имъ ще се прилагатъ въ книжкитѣ, а освѣнтуй дарителитѣ ще се отбѣлзватъ въ самото списание.

**Бившия прѣдседателъ** на дружеството на българскитѣ лозари, г. Алексн Серафимовъ отъ гр. Ловечъ, на 31. V. т. г. се е вѣнчалъ въ гр. Троянь съ г-ца Янка Илиева Бояджиева. Редакцията имъ честити и пожелава дълъгъ и щастливъ животъ.

**Въ съюзния уставъ**, по искане на окръжния съдъ, е прибавенъ новъ чл. 45 съ съдържание: Съюзътъ публикува годишнитѣ си смѣтки въ нѣкой отъ ежедневнитѣ вѣстници и съюзния органъ сп. „Лозарски Прѣгледъ“.

**Г-нъ Я. Георгиевъ**, с. Писарево, изпратилъ 24 лева за абонаментъ на списанието, се умолява да съобщи околията си, за да може да му се изпращатъ книжкитѣ.

**Повторно** се поканватъ всички стари и нови абонати да даватъ **точнитѣ си и пълни адреси**, за да не създаватъ излишна работа, нито на редакцията, нито на тѣхъ си.

**Българската Земледѣлска Банка** въ началото на мѣсеца е имала английски и италиански синъ камъкъ по 12 лева кгр.; синия камъкъ се намира почти въ всичкитѣ клонове и агентури на Банката. Сѣра на прахъ, за прѣскане на лозята, Банката е имала 1010 кгр. въ Варна и 1120 кгр. въ Харманлии тоже по 12 лева. килогр. Отъ Банката ни заявиха, че нареждането ѝ е синия камъкъ и сѣрата да се раздаватъ само на лозаритѣ.

**Умоляватъ** се г. г. кореспондентитѣ да даватъ свѣдѣнията си, по възможность, съ дата между 5—8 число на всѣки мѣсець; по този начинъ би се имало прѣдстава, за сжщата дата, отъ разнитѣ центрове, което е за прѣдпочитане. По този начинъ сжщо биха се помѣствали свѣдѣнията въ всѣка книжка.

**Отъ свѣдѣнията** изъ провинцията се разбира, че за лозаритѣ нѣма достатъчно синъ камъкъ, а ние знаехме, че Българската Земледѣлска Банка се бѣ ангажирала, още прѣзъ зимата, да достави достатъчно такъвъ? Щомъ е тъй, Банката не трѣбва да оставя лозаритѣ въ критическия периодъ за лозята имъ, безъ синъ камъкъ; тя е длъжна да имъ намѣри такъвъ.

**До днесъ, 14 юни**, само 180 абонати сж платили! редакцията имъ изказва голѣма благодарность за улеснението, което ѝ направиха. По този поводъ редакцията пакъ моли неплатилитѣ да побързатъ, защото, ако редакцията имаше на врѣме достатъчна сума, печатането на II-та книжка можеше да почне на 1 юни; а понеже такава нѣмаше, трѣбваше да чакаме до 10 того постепенното постѣпление до като събрахме 2500 л., които трѣбваше да внесемъ, като авансъ, при почване печатането, а останалата сума (2/3) трѣбва да бронимъ при получа-

ването книжките отъ печатницата. При горѣказаното положение искаме да вѣрваме, че абонатитѣ-лозари най-послѣ ще съзнаятъ нуждата и спѣшнитѣ ни и, ако мислятъ че е полезно сп. „Лозарски Прѣгледъ“, ще побързатъ да го подкрѣпятъ; инѣкъ излизането му е несигурно.

Г-нъ Р. Р. Аврамовъ, учителъ въ с. Стражица (Г.-Орѣховско), ни съобщава че основали кооперативно лозарско д-во „Надежда“ съ 35 членове и записани 200 дѣла. Дружеството, слѣдъ окончателното му оформяване, ще бжде членъ на Съюза.

Г-да Никола Ив. Маневъ, Радко Бѣлчевъ, Борисъ Димитровъ и Фердинандъ Блажевъ тоже съобщаватъ, че основали „Лозарско-винарско д-во „Монтикола“ въ с. Горна-Студена (Свищовско). Тѣ веднага записали абонати за списанието, събрали абонамента, когото изпратили въ редакцията, записали и дѣлове и шомъ всичко бжде оформено, дружеството имъ ще стане членъ на Съюза. Ето единъ примѣръ за подражание отъ всички стари и бждащи нови дружества. Ние поздравяваме Горно-Студенскитѣ лозари и имъ благодаримъ.

Г-нъ Прѣдседателя на лозарската кооперация „Памидъ“ въ с. Ковачевецъ (Поповско) ни съобщава, че слѣдъ публикуване фирмата имъ въ „Държавенъ вѣстникъ“, кооперацията имъ ще бжде членъ на Съюза. Между другото, той пише: „идемъ, чрѣзъ органа на Съюза „Лозарски Прѣгледъ“, да изкажемъ нашата благодарностъ на Ковачевския селско общински съвѣтъ за даване 20 декара отъ общинската мера за маточникъ

на кооперацията. Слѣдъ 15-годишно експлоатиране на маточника отъ страна на лозарската кооперация, послѣдния ще остане общинска собственостъ“.

Ето другъ примѣръ за подражаване отъ страна на общинитѣ, гдѣто би се явили подобни случаи и нужди. Поздравяваме Ковачевския общински съвѣтъ за хубавото му и общополезно рѣшение.

Редакцията счете за добръ да изпрати I-та книжка отъ V година на сп. „Лозарски Прѣгледъ“ на всичкитѣ стари абонати. Понеже нѣкои благоволяватъ да връщатъ книжките тѣй както си сж — безъ разрѣзване и пр., а други слѣдъ като ги разрѣжатъ, четатъ, омачкатъ и пр., — принудени сме да напомнимъ слѣдното: нека всички, които иматъ доблестъта да връщатъ книжки, да иматъ сжшо доблестъ да ги връщатъ веднага. Защото г-дата Тома Чолаковъ напр. отъ с. Червенъ (Станимашко) и Георги Хр. Молдовъ отъ с. Горско-Ново-село (Г.-Орѣховско) благоволили да разрѣжатъ книжките, прочели ги, мацкали ги и слѣдъ туй ги връщатъ съ забѣлжка: „отказвамъ получаването му“. Разбира се туй е българска честностъ!

Други пъкъ драшатъ и пишатъ по корицитѣ цѣли писма, като чели е потребно много умъ да се разбере че онзи, който би желалъ да пише писмо, трѣбва да си купи една отворена карта и да пише върху нея! Много жалко че и въ случая се „показва“ българщината — за нѣколко думи хората се скжпятъ и прѣдпочитатъ да драшатъ върху книжките.

## ИСАНЪ Р. АРИЕ & С<sup>ИЕ</sup>

СОФИЯ, „БУЛЕВАРДЪ ДОНДУКОВЪ“ 13.

ПРОДАВАТЪ ИСТИНСКИ НОВИ „VERMOREL ECLAIR“  
ПРЪСКАЧКИ ЗА ЛОЗЯ ПО 895 ЛВ. ЕДНАТА.

IV категория: фасулъ, леща, бакла, нахутъ, грахъ, фий (уровъ, бурчакъ), за сѣме, смѣсь отъ бобови и зърнени (царевица съ фасулъ, леща съ овесъ и др.

V категория: цвекло (захарно и крѣмно), картофи, зеле, бамя, арпаджикъ, кромидъ, празъ, чесънъ.

VI категория: бостани (дини и пѣпеша).

VII категория: рапица, синапъ, макъ, анасонъ, резене, конопъ, ленъ, памукъ, сусамъ, хмелъ, слънчогледъ.

VIII категория: рози (маслодайни).

IX категория: лозя (нашенски и американски).

X категория: тютюнъ.

XI категория: маточници (лозови).

Застрахованата сума се опрѣдѣля възъ основа дохода отъ декаръ за всѣка култура, за която цѣль се изработватъ таблици за доходната стойность за всѣка община. Премията се опрѣдѣля възъ основа чувствителността на отдѣлнитѣ култури къмъ градушката и мѣстния градобитенъ рискъ, за която цѣль културитѣ сж разпрѣдѣлени въ групи, а общинитѣ въ градобитни класове. Допълнителна премия не се взема.

Обезщетението на пострадалитѣ се изплаща напълно споредъ намѣрениятъ процентъ на загубата, като се прави намаление до 10<sup>0</sup>/<sub>0</sub>—3<sup>0</sup>/<sub>0</sub> и до 100<sup>0</sup>/<sub>0</sub>—12<sup>0</sup>/<sub>0</sub> и, въ случай на дефицитъ, Българската Земледѣлска Банка отпуща необходимитѣ заеми. Поврѣди до 8<sup>0</sup>/<sub>0</sub> не се обезщетяватъ.

Организацията на службата е слѣдната: учреждението има само централа при банката; клонове нѣма, нито пѣкъ агентури, както е това при застрахователнитѣ дружества за животъ, пожаръ и други. Законни агенти, за сключване на застраховкитѣ, сж общинскитѣ управления, които изпълняватъ службата — като всѣка обществена служба — безплатно и задължително. Касовата служба въ провинцията се изпълнява сжщо така безплатно отъ клоноветѣ на Б. Земледѣлческа Банка. Оцѣнкитѣ се извършватъ отъ вѣщи оцѣнители, избрани измежду застрахованитѣ отъ окръжнитѣ сѣвѣти, които, слѣдъ прѣкарването на подготвителенъ курсъ, се назначаватъ отъ Банката и полагатъ клетва за добросѣвѣстно изпълнение на работата си. Банката, чрѣзъ свои инспектори, контролира работата имъ и има право да назначава контролни оцѣнки отъ други оцѣнители, но самата тя нѣма право на оцѣнка чрѣзъ

свои чиновници. Кореспонденцията и книгата на учреждениято се освобождаватъ отъ всѣкакви такси и берии. Освѣнъ това, за популяризиране на застраховката, сж ангажирани всички държавни и обществени дѣятели, като агрономи, земледѣлски администратори, кооперации и пр.

При отдѣлението ежегодно заседава съвѣтъ отъ по единъ прѣдставителъ измежду застрахованитѣ, за всѣки окръгъ, и въ присѣдствието на държавенъ комисаръ, като пратеникъ на Министра на Земледѣлието. Този съвѣтъ изслушва и одобрява отчета на отдѣлението за изтеклата година, изработва застрахователнитѣ условия, изказва се по мѣроприятията, които трѣбва да се взематъ отъ страна на учреждениято и държавата за успѣшното развитие на застраховкитѣ и избира, изъ срѣдата си, членове за арбитражния съдъ, който разрѣшава повдигнати спорове за изплащане на обезщетения.

Учреждението е обществено; единственната му цѣль е да гарантира труда на нашия земледѣлецъ отъ градушката, която ежегодно унищожава плода на голѣма часть отъ нашитѣ плодородни полета и хвърля въ мизерия пострадалитѣ. Чрѣзъ помощта, която пострадалитѣ застраховани получаватъ, добиватъ възможность да посрѣщнатъ необходимитѣ стопански разходи и по този начинъ закрѣпляютъ стопанството си.

Явно е че така създаденото учреждение прѣдставлява, отъ себе си, една голѣма кооперация, членове на която сж всички застраховани. Всѣки единъ застрахованъ, чрѣзъ малкитѣ вноски, които внася, способствува за събиране на необходимата сума за подпомагане на пострадалитѣ и той самъ добива право да бжде подпомогнатъ, щомъ градушката качи и него и понеже никой не е сигуренъ, че нѣма да пострада отъ градушка, то всѣки прѣдвидливъ замледѣлецъ не би трѣбвало да пропусне да осигури полскитѣ си произведения отъ градушка. Ако всѣки земледѣлецъ не иска или не може да се проникне отъ моралната идея за подпомагане на пострадалитѣ, той поне трѣбва да усвои идеята за собствената си материална мощъ и на вноскитѣ за застраховката да гледа като на спестовни влогове, които, при нещастие, ще тегли отъ учреждениято.

Практически самото сключване на застраховкитѣ и обезщетяването на пострадалитѣ става по слѣдния начинъ:

Всѣки желающъ стопанинъ да застрахова земледѣлскитѣ си произведения отъ градушка отива въ общинското управление, въ землището на което се намиратъ имотитѣ му, кждѣто му се прочитатъ застрахователнитѣ условия и тарифата, която се разгласява ежегодно съ настѣпването на новата застрахователна година, начиная отъ 14 мартъ. Лицето, като опрѣдѣли кои категории култури желае да застрахова, на какви доходни класове отговаря родовитостъта на имотитѣ му, изисква да му се попълнятъ два екземпляра заявление—опись, подписва ги и получава разписка за подаденитѣ описи. Общината завѣрjava тѣзи описи и ги праща въ Банката. Полученитѣ заявления—описи влизатъ въ сила на слѣдния день слѣдъ постѣпването имъ въ Банката и лицето има право на обещетение, ако до тогава не е паднала градушка. Ако пъкъ до тогава е паднала градушка, застраховката се приема само за останалата неубита частъ, ако поврѣдата е по-малка отъ 50%, и обещетението ще се плати само за втора градушка. Постѣпилитѣ описи се изработватъ, минаватъ по книжата на отдѣлението, единиятъ екземпляръ се задържа въ Банката, а другия, съ попълнено на гърба му застрахователно удостовѣрение, се връща на общинското управление, което го връчва на застрахования.

Въ случай на градушка всѣки застрахованъ е длъженъ, въ тридневенъ срокъ, да подаде заявление до общинския кметъ за искане оцѣнка, ако загубата му е повече отъ 8%. Общинскиятъ кметъ прави по-нататъкъ нареждане до Банката за назначаване оцѣнка.

По отношение плащането на премиитѣ, всѣки застрахованъ е длъженъ доброволно да ги плати до 14 септември; не стори ли това, събиратъ се отъ държавнитѣ бирници на общо основание, като държавни данъци, съ глоба 3% и мѣсечна лихва 1%.

Солидностъта на учреждението е изподъ всѣкакво съмнѣние; прѣзъ 1919 г. е имало: основенъ капиталъ 1,000,000 лева, резервенъ фондъ 3,000,000 лева, който поради взетитѣ мѣрки да се събератъ недоборитѣ, останали вслѣдствие продължителнитѣ войни, ще нарастне още прѣзъ н. г. на повече отъ 7,000,000 лв. и ежегодна държавна субсидия отъ 600,000 лева. Числото на застрахованитѣ сж били 31844, а застрахованата сума кржгло 124,000,000 лева. Прѣзъ деветгодишното

си съществуване учреждението е обезщетило загубитѣ отъ градушка на 42,609 лица на сума крѣгло 14,000,000 лева.

Ако учреждението се подкрѣпи масово отъ земледѣлцитѣ, риска отъ градушката ще се разпрѣдѣли по равномерно, ще се увеличи резервния фондъ и застраховкитѣ ще поевтенѣятъ извънредно много.

Дългъ е на всѣки общественъ дѣятелъ да поработи въ това поле на народо-стопанска дѣйность; съ това ще се допринесе много за стабилизиране на земледѣлското производство, така важно за нашата страна.

---

И. И. ХРАНКОВЪ.

## Грижитѣ, които трѣбва да се дадатъ на градобититѣ лозя.

---

Както прѣзъ миналитѣ години тѣй и прѣзъ настоящата много лозя ще бждатъ поврѣждани отъ природния бичъ, градушката; и туй е толкозъ по-лесно за твърдение, като се знае, че още въ края на априлъ т. г. въ Т.-Пазарджикско, падна градъ, който нанесълъ, по свѣдѣния отъ агрономитѣ 30—40 % поврѣди по лозята.

Прѣдъ видъ на горното намирамъ за наврѣменно и полезно да кажа нѣколко думи за грижитѣ, които изискватъ градобититѣ лозя. Прѣди всичко тукъ може да се прѣдставятъ слѣднитѣ главни случаи: 1) рано падане на града и разкъсване на всичкитѣ или повечето отъ листата и голѣми наранявания по цѣлата дължина на лѣтораститѣ. Въ този случай трѣбва непрѣменно и веднага да се извърши коренна рѣзидба — както рѣзидбата на зрѣло, върху едно око на най-малко поврѣденитѣ лѣтораста [филизи]; въ случай на нужда и при извѣстни главини може да се намалятъ раменетѣ или чеповетѣ, за да се съсредоточи сокътъ — хранителнитѣ материи, въ ограничено число лѣтораста. Напоследъкъ туй практически напълно се потвърди. Слѣдователно нѣма нужда ранитѣ да се мажатъ съ разтворъ отъ зеленъ камъкъ или съ друга материя.

2) Рано и късно падане на града съ запазване по лѣтораститѣ повече или по-малко здрави листа и съ наранявания, които не стигатъ до основата на лѣтораститѣ. Тукъ коренна рѣзидба не е нужна, а само частично прочистване на лѣтораститѣ — изрѣзване само много поврѣденитѣ или само много разкжсанитѣ върхове.

3) Късно падане на града съ голѣми наранявания.\*) При този случай, за мѣста съ хубава и благоприятна есенъ, може да се постѣпи както въ първия, а за мѣста, гдѣто рано есенъ падатъ силни слани, може да се направи, най-много, като въ втория.

4) Млади насаждения: а) дивитѣ, за майки, обикновенно само се прочистватъ, ако има голѣми наранявания; б) при посаденитѣ облагородени и вкоренени ще се постѣпи като въ първия случай, т. е. лѣтораста ще се изрѣже върху една или двѣ пжпки, когато е много поврѣденъ, а слѣдъ туй купчинката наново ще се поправи.

Независимо отъ горѣизложеното лозаря не трѣбва да се отчайва и да изоставя на произволъ градобититѣ си лозя, а, напротивъ, да се грижи най-внимателно за тѣхъ; особено е наложително да напрѣска веднага онѣзи, които не ще бждатъ рѣзани, а рѣзанитѣ — щомъ покаратъ млади лѣтораста. Прѣсканията трѣбва да се продължатъ до къмъ есенъ, защото градобититѣ лози сж особено чувствителни и изложени на атакитѣ отъ пероноспората. Вънъ отъ туй трѣбва своевременно да се филизятъ — да се отстраняватъ всичкитѣ по-слаби лѣтораста, които биха изкарали по главинитѣ, за да могатъ по-силнитѣ да се развиятъ и озрѣятъ добрѣ.

При помощта на горѣпосоченитѣ грижи, градобититѣ лозя могатъ значително да се поправятъ и подсилятъ още сжщата година, а безъ тѣхъ сжщото би се постигнало слѣдъ 1—2 години, като много лози биха окончателно загинали.

---

\*) За варненско, гдѣто нѣма опасностъ отъ ранни есенни слани, това късно може да се разбере, приблизително, до кждѣ 5—10 августъ [ст. стилъ], а за другадѣ — съ ранни слани, като: русенско, плѣвенско и пр. — до кждѣ 10—15 юни.

ИВ. ДОБРЕВЪ.

## Колцоване.

Колцоването е една практика, която има за цѣль при лозата да причини озрѣването на гроздето съ 10—15 дни по рано, отколкото естественото озрѣване на плода. Колцоването се състои въ това, че се отнема една халка отъ кората на лозата отъ 3 милиметра широчина при основата на лозовитѣ лѣтораста, ако иматъ два грозда или подъ самия гроздь, ако има само една чепка. Отнемането на кората има за цѣль храната, която се образува въ листата, да не отива въ главината и корена на лозата, а да отиде въ плода, вслѣдствие на което неговото озрѣване напредва съ нѣколко дни. Ако прѣстенчето, на отнетата кора, е повече отъ 3 милиметра, то лозовия лѣторастъ може да отслабне и гроздето да не озрѣе, а дори да остане по-дребно. Отгорѣ и отдолу на прѣстенчето се образува постепенно по-малко гжбичка, така че въ послѣдствие лозовия лѣторастъ си запазва доста своята сила. Колцоването може да се извърши върху лѣтошнитѣ (зеленитѣ) лѣтораста, а сжщо, за прѣдпочитане е, да се извърши върху двугодишна пржчка. За да се постигне добъръ резултатъ, то трѣбва на колцованата пржчка да нѣма повече отъ два грозда — въ противенъ случай колцоването остава безъ полза, защото трѣбва доста хранителни материи за да послужатъ за по-бързото озрѣване.

Понеже самото лико е много малко и е сжщо меко като младата дървесина, то трѣбва да се отнеме само ликото — трѣбва много внимателно да се гледа — иначе ще пострада лозовия лѣторастъ и нѣма да имаме никаква полза. Колцоването може да се извърши съ каквото и да е ножче, но има за цѣльта специално приготвени щипци.

Колцоването трѣбва да се извърши веднага слѣдъ прѣцѣвяването на лозовитѣ рѣси, иначе то е безполезно. Колцоването, обикновено, се практикува въ сѣвернитѣ и по-влажни страни, защото въ южнитѣ мѣста, гдѣто лозята страдатъ отъ суша, озрѣването на гроздето не става правилно и колцоването си губи вече значението.

Колцования лѣторастъ, или колцованата дълга пржчка, понеже отслабватъ, то при рѣзидбата не ги оставаме, а ги отстраняваме.

## Свѣдѣния за лозята и други.

Тукъ лозитѣ отиватъ добрѣ. Рѣсата е добра. На много мѣста, ограничено, бѣха се появили сиви червеи, които на доста лозя изядоха пжпкитѣ и младитѣ лѣтораста. Пероноспората, за която се създаватъ благоприятни условия отъ чѣколкодневнитѣ непрѣстанни дъждове, се появи изъ непрѣсканитѣ лозя.

гр. Ст.-Загора, 26.V.1920.

Съобщава: К. Стефановъ.

\*

Пероноспората се появи тукъ на 25 май. Повечето лозя бѣха прѣскани прѣди появяването ѝ. До този моментъ лозята не сж прѣскани втори пжтъ. Чака се прѣцѣвтяването имъ. Нуждата отъ синь камѣкъ е голѣма, защото Земледѣлската банка раздаде тоя, който имаше, а новъ още не е пристигналъ. Ликата достигнаха 9—10 лв. килограма. Напоследѣкъ продадени вина на едро 7.50 литѣра, а ракията 32 лв. Общо взето, изгледитѣ на тазгодишната реколта по рѣсата сж незадоволителни по причина, че пржчкитѣ не бѣха озрѣли и бѣха заровени съ влажна прѣстъ. Имаме измрѣзване до 25%.

гр. Елена, 1.VI.1920.

Съобщава: П. Д. Кършевъ.

\*

За сега въ с. Змѣево лозята отиватъ добрѣ. Мана не се забѣлѣзва. Рѣса иматъ отлична. На 19 май падна градъ и нанесе силна врѣда източно отъ Змѣево. Надницата на мжжетѣ е 30 лв., а на женитѣ 20 лева.

с. Змѣево (Ст.-Загорско),  
1.VI.1920.

Съобщава: Лозарското дружество.

\*

Свѣдѣнията по лозарството въ нашия край сж благоприятни, въпрѣки слабата продажба на виното. Всичкитѣ лозя сж добрѣ окопани и напрѣскани съ синь камѣкъ; къмъ 1 юни започва второто прѣскане. Цѣвтенето не е започнало. Маточниците отиватъ добрѣ — имаме 2—3 метра лѣтораста. Цѣната на виното се малко повиши—6.50 до 7.50 л. литѣра, а ракията 80 до 90 ст. градуса.

гр. Анхияло, 30.V.1920.

Съобщава: Хр. П. Цвѣтковъ.

\*

Лозята, благодарение на топлата пролѣтъ, сж най-малко 15 дена напрѣдъ съ развитието си. Лѣтораститѣ сж достигнали 1.5 м. и повече. Цѣвтенето започна къмъ 25 май и е почти на привѣршване. Забѣлѣзва се частично изрѣсяване вслѣдствие дъждовното врѣме прѣзъ цѣвтенето. Първата ко-

пань се извърши, сжщо и първото прѣскане. Започнато е второто прѣскане на лозята. Манѧ се забѣлѣзва тукъ тамъ по листата, но е въ много ограниченъ размѣръ.

Тази пролѣтъ цигараджията — *Rhynchites betuleti*, се яви въ голѣмъ размѣръ и унищожи много листа. Въ нѣкои тазгодишни лозя се появиха червеи — *Agrotis segetum*, които прѣгризаха голѣма частъ отъ младитѣ ластари. Има въ малѣкъ размѣръ и други нѣкои неприятели — лозови бѣлхи и пр.

Пазарьтъ на вината е слабъ.

гр. Плѣвень, 8.VI. 1920.

Съобщава: Н. Недѣлчевъ.

\*

Прѣзъ миналата есенъ и настоящата пролѣтъ въ Пазарджишка околия се насадиха много декари съ стари лозя. Търсенето на прѣчки, годни за насаждане, бѣ толкова голѣмо (даже отъ лозари отъ съседнитѣ околии), че маса лозари, безъ даже да сж се надѣвали нѣкога, продадоха на небивали до сега цѣни—10 до 30 и 40 стот. прѣчката, всичката вършина отъ лозята си, когато друга година я изгарѣха въ пещитѣ.

Повечето стари лозя се садятъ тукъ въ добръ обработени, пѣськливо-наносни почви и лозаритѣ разчитатъ на пѣленъ успѣхъ, особено когато могатъ да ги наводняватъ. Резултати отъ подобни садове има добри, макаръ че по-голѣмата частъ отъ прочутитѣ пазарджикски памидови стари лозя да сж на изчезване.

Въ околията ни се засадиха сравнително малко американски лозя и маточници, по причина на извънредно скжпитѣ материали и скжпотията на работната рѣка за сега. Въобще, още издържливитѣ филуксерата лозя въ пазарджикско сж добри и иматъ изобилна рожба. Градъ валя на нѣколко пѣти и причини голѣми поврѣди на по-голѣмитѣ лозарски села. Пероноспората се е появила вече на всѣкждѣ изъ лозята, но само още на петна. Лозята се прѣскатъ вече втори пѣти, обаче всѣкидневнитѣ роси и дѣждове, и силната дневна топлина сж признакъ, че годината ще бжде балсарива.

Цѣната на синия камѣкъ се движи отъ 14 до 20 лева; извънредно скжпи сж маркучитѣ и разнитѣ части и принадлежности на прѣскачкитѣ, па даже и рѣдко се намиратъ. Липовата лика се продава 12—16 лв. кгр., а рафията 40—50 лева кгр. Обикновенитѣ надници сж отъ 20—30 лв., съ или безъ храна, за копачитѣ и 30—80 лв. за прѣскачитѣ съ свои или чужди прѣскачки. Виното въ по-голѣмата си частъ, въ града и околията, не е още похарчено, което обстоятелство силно тревожи особено дребнитѣ лозари. Цѣнитѣ на вината, били бѣли или червени, се движатъ, споредъ качеството си, отъ 8 до 11 лв. литѣра.

гр. Т.-Пазарджикъ, 9.VI.1920.

Съобщава: К. Н. Х-чъ.

## Въпроси и отговори.

*Въпросъ № 1.* — Слѣдъ посаждането на ново лозе трѣба ли да се рѣже на една пжпка или на спяща пжпка благородната пржчка, или да се оставя цѣла?

Гр. Вратца, 26. IV. 1920.

Михаиловъ.

(Собственото име не се чете).

Отговоръ на въпросъ № 1. — Горния въпросъ се получи въ редакцията, чрѣзъ Плѣвенъ, на 30.V. Има нѣкои, които не рѣжатъ, при посаждането, благородната пржчка подъ прѣдлогъ, както бѣлѣжи и г. Михаиловъ на основание казаното отъ г. Кашъровъ, че младитѣ филизчета по бивали запазени отъ ларвитѣ (червитѣ) на нѣколкото вида брѣмбари и пеперуди. Въ Франция, обаче, мнозина винаги рѣжатъ, прѣди посаждането, благородната пржчка на една будна пжпка, а ако тази е поврѣдена, по единъ или другъ начинъ, рѣзането се върши на единъ сантиметъръ отъ основата на пржчката; така сме вършили и ние при 15 годишната ни работа. И ние намираме, че този начинъ на работене е по рационаленъ, защото така се оставя за развитие, първата година, само единъ филизъ; даже, ако отъ спящитѣ пжпки изкаратъ други филизчета, ние ги отстраняваме веднага при изкарването имъ надъ купчинката прѣстъ. По този начинъ оставенъ само единъ филизъ, впоследствие той се развива *правилно и солидно, което е много важно за бъдещето развитие на младата лозичка.*

Колкото до въпроса че въ по-лекитѣ пѣськливи и пѣсьжливо-глинести почви младитѣ филизчета се нападатъ и прѣгризватъ отъ горѣказанитѣ червеи — туй е вѣрно, но прѣзъ сезона на явяването, ние сме практикували и прѣпоръчаме събирането и убиването имъ отъ дѣца; туй толкозъ повече че и при оставянето на цѣлитѣ пржчки, младитѣ филизчета не биватъ пощадени.

И. И. Х.

*Въпросъ № 2.* — Тази пролѣтъ се появиха много червеи, които нападнаха лозята и вкоренилищата. Какво срѣдство да употребимъ противъ тѣхъ?

с. Змѣвево (Ст.-Загорско)

Колю Пѣевъ.

1.VI 1920 г.

Отговоръ на въпросъ № 2. — Въпроснитѣ червеи сж три вида: сиви, бѣли съ рѣждави глави и други едни тънки и дълги до  $2\frac{1}{2}$ —3 с/м, които, до като сж млади, сж сиво-черникави, а при пълната имъ възраст червеникаво-рѣждави. Послѣдния видъ и сивитѣ сж особено много опустошителни

и то въ по-лекитѣ почви — пѣськливитѣ и глинесто-пѣськливитѣ или пѣськливо-глинеститѣ. Въ Евксиноградскитѣ лозя, въ продължение на 9 години, имахме голѣма борба. По нашето схващане и разбиране *най-доброто и сигурно срѣдство* противъ тѣхъ е да се търсятъ и събиратъ отъ дѣца, както вършехме и ние; този начинъ е особено ефикасенъ при младитѣ насаждения и вкоренилищата. За другитѣ случаи и другитѣ способности и срѣдства, да се види статията отъ г. Бѣлчо Ив. Бѣлчевъ въ настоящата книжка.

И. И. Х.

## Съюзни.

Вслѣдствие постѣпкитѣ отъ Съюза на лозаро-винаритѣ, министерството на финанситѣ назначи подпрѣдседателя на сѣщия г. Хр. Тишковъ да участвува въ комисията, която трѣбаше да рѣши въпроса по откупване наличния спиртъ отъ фабрицитѣ въ страната и онзи, който ще се произвежда вполслѣдствие. Делегатътъ на Съюза ни г. Тишковъ не само въ комисията, но и лично прѣдъ г-на Министра на финанситѣ Турлаковъ е обеснилъ лошитѣ послѣдствия за българското лозарство и винарство отъ пускането на фабричния спиртъ въ вжтрѣшния пазаръ за приготвяне на фалшифицирани спиртни питиета.

Комисията, въ която участвуваше и г-нъ професоръ Райковъ, а така сѣщо и г-нъ Министра сѣ усвоили гледището поддържано отъ Съюза, и подкрѣпено отъ лозаритѣ изъ разнитѣ центрове на страната, и се е рѣшило: за въ бѣдаще произвеждания спиртъ отъ зърнени материали да се отпуща въ вжтрѣшността само за индустриални и медицински нужди, а останалото количество да се изнася, отъ страна на държавата, вънъ отъ прѣдѣлитѣ на Царството.

Откупната цѣна на чистия спиртъ е опрѣдѣлена 60 лева литѣра плусъ 7.50 л. за акцизъ и общински налогъ, или единъ литѣръ спиртъ отъ 95° ще струва, франко спиртнитѣ фабрики, 67.50 лева.

За горното рационално рѣшение, което е отъ голѣмо стопанско-економическо и здравословно значение за страната ни, Съюзътъ дължи да изкаже голѣмата си благодарностъ както г-ну Министру тъй и на комисията.

\*

*Прави* странно впечатление обстоятелството, гдѣто нѣкои дружества отъ провинцията се обаждатъ и пишатъ: „колкото и да признаваме, че борба безъ срѣдства не може да се води“,

което ние изтъкнахме въ писмото ни отъ 27.V т. г., „отлагаме за по нататъкъ, когато бжде угодно врѣмето (!?) събирането членски вноски, дѣлове и суми за списанието „Лозарски Прѣгледъ“. „Макаръ и така поставенъ Съюзътъ материално, ние му пожелаваме дълъгъ животъ и плодотворна дѣйность“. На туй хубаво пожелание ние благодаримъ, но пакъ ще припомнимъ, че само съ пожелания, отлагания и пр. работа се не върши. И ние толкозъ повече се очудваме, гдѣто дружеството, което ни пише горното, ако дѣйствително сега друго не може да стори, поне за единъ абонаментъ на списанието не е събрало сумата за да ни я изпрати! Нима и това е невъзможно?

Ние искрено съжаляваме, гдѣто *сме принудени* да кажемъ горнитѣ нѣколко думи.

## Книжнина

Въ редакцията се получиха слѣднитѣ списания и книги:

1) „Българско Овощарство“, година I, книжки 1, 2, 3, 4. „Българско Овощарство“ е списание на Българското Земедѣлско Д-во за овощарство, градинарство, лозарство, пчеларство и пр. Ние го прѣпоръчаме на всички, които отблизо или далеко се занимаватъ съ казанитѣ отрасли отъ земледѣлското ни стопанство. Абонаментътъ му, въ прѣдплата, е 15 лв. за членове, ученици и войници и 20 л. за нечленове, читалища и земледѣлски здружавания.

2) Мѣсечното списание „France-Bulgarie“, година II, книжка 5. Редакцията и Администрацията се намиратъ на ул. „Клементина“ № 2. — София. Годишния абонаментъ е 58 лева, а единъ брой 4.50 л. Туй списание излиза на френски езикъ и си е поставило хубавата цѣль да работи за развитието и заякването на сношенията и връзкитѣ — търговски, економически, индустриални и др. и изобщо за опознаването на двѣтъ страни и на двата народа. Цѣльта е похвална, задачата трудна, но съ постоянство и *искренно работене отъ двѣтъ страни*, ние вѣрваме въ постигане на означената му цѣль; а за тази цѣль трѣбва да работятъ *всички* французи и българи. Дали не би било възможно да излиза едноврѣменно и на български, за да бжде достъпно на повече български читатели, което пъкъ би улеснило достатъчно цѣльта? Прѣпоръчаме го.

3) Излѣзла е отъ печатъ книгата: **Американскитѣ лози и възобновяването на лозята**, отъ Василь П. Мариновъ, III прѣработено и допълнено издание, стр. 380 + VIII. Цѣна 30

л. Намира се за проданъ у издателя му К. Т. Мотавчиевъ, книжаръ въ гр. Плѣвнѣ. Прѣпоръчае я на всички.

4) „Земледѣлска практика“ подъ редакторството на г. Г. С. Хлѣбаровъ и М. Стоевъ. Издава книгоиздателство „Агрария“, София, ул. „Вазовъ“ № 1. „Земледѣлска Практика“ дава 10 книжки годишно съ 2 притурки; абонаментъ 25 л. прѣдплатени. Списание то дава кратки статии и упътвания, написани на лекъ и достъпенъ за всѣкиго езикъ, по всички отрасли отъ земледѣлското стопанство. Прѣпоръчае списанието на всички занимаващи се съ земледѣлие и особено на селското население.

## ХРОНИКА

Редакцията моли всичкитѣ лозарски дружества и кооперации да запишатъ колкото може повече абонаменти, да събиратъ сумитѣ и ги изпратятъ за да улеснятъ и усигурятъ излизането на списанието. До днесъ твърдѣ много направила дружествата въ гр. Г.-Орѣховица, с. Змѣево (Ст.-загорско), новооснованото въ с. Горна-Студена (Свищовско) г. Петъръ Хр. Конакчиевъ отъ с. Крамолинъ (Севлиево) и г. Петко Д. Кършевъ, който събра много абонаменти отъ гр. Елена и другадѣ. Тѣмъ и на всички платили, редакцията сърдечно благодари.

**Поправка.** При отпечатването на съюзния уставъ въ чл. 15 е станала слѣдната грѣшка: вмѣсто 40% за образуване резервнѣ фондъ да се чете —20%, вмѣсто 40% за научни и общополезни цѣли —20% и вмѣсто 8% за дивидентъ върху дѣловетѣ —48%, като въ послѣдния случай, ако този процентъ надминава 8% върху внесенния капиталъ, горницата се отнася къмъ п. 2 — фондъ научни и общополезни цѣли.

**Познатиятъ и извѣстенъ** у насъ агрономъ г-нъ Петко Дичевъ има на послѣдѣкъ щастieto да празнува тридесетъ годишната си агрономна дѣйностъ. Името му е тѣсно свързано съ развитието на българското земледѣлие, като прѣзъ послѣднитѣ нѣколко години се отдаде по-специално на земледѣлскитѣ кооперации.

Като го поздравяваме за дългогодишната му и общополезна дѣйностъ, ние му пожелаваме да дочака втората си тридесетгодишнина все тъй бодръ и енергиченъ, както е до днесъ.

**Прѣди нѣколко дни** Българското Земледѣлско Дружество отпразнува 25 годишнината отъ основаването му. Прѣзъ четвъртвѣковното си съществуване то направи, въпрѣки многото спѣнки и недостатѣчни срдства, особено прѣзъ първитѣ години, доста за нашето земледѣлие. По този случай ние, като се прѣкланяме прѣдъ паметта на покойнитѣ му ръководители и дѣатели: Хр. Фетваджиевъ, Ат. Каблешковъ, Я. Забуновъ, К. Малковъ, професоръ Златарски, Ст. Ивановъ и др., пожелаваме на живитѣ здраве и енергия, за да дочакатъ петдесетъ годишнината му при още по-голѣми резултати и при по-радостни дни за нашата хубава, но злостастна България.

**До днесъ,** поради непълни адреси, сж върнати отъ пощата книжки отъ слѣднитѣ лица: 1) Яни Жиковъ — гр. Ст.-Загора, 2) Кънчо Боневъ сж щия градъ, 3) Хр. Колчевъ — гр. Т.-Пазарджикъ, 4) Георги Михайловъ — гр. Варна, 5) Цано Цѣновъ — с. Бреница (бѣлослатинско) 6) Ив. Ганевъ и 7) Иванъ Пѣйчевъ — с. Караисенъ (свищовско).

**Г-нъ Иванъ Хр. Чипаловъ,** отъ гр. Чирпанъ, изпратенитѣ си 20 лева по-